

יד יצחק בן-צבי

הדף הירושלמי לפרשת השבוע

פרשת ויחי

העלאת עצמות בנימין זאב הרצל לירושלים / מאת: טליה זיסקין (ייעוץ אקדמי: ד"ר ראובן גפני)

הרצל ויוסף שניהם היו מנהיגים יהודים בגולה שהאמינו בחזון הגאולה וביקשו- ורשו להיות שותפים בדרכם בעת הגאולה. הקשר ליוסף בוטא גם במנשר ממשלת ישראל לכבוד העלאת עצמות בנימין זאב הרצל לירושלים, שפורסם בכ"א באב התש"ט, ובו דברי בן-גוריון: **רק שני אישים בתולדות ישראל - בני יעקב שניהם - זכו לכך שעמם המשוחרר העלה עצמותיהם ארצה. ריווח של כשלושת אלפים ושלוש מאות שנה עומד ביניהם, מאז יציאת מצרים כשהעלו עצמות יוסף בן יעקב ועד היום הזה.**

ועדת השמות של קק"ל החליטה לקרוא למקום הר הרצל. על קברו הונחה מצבת בזלת פשוטה ועליה כיתוב מינימלי על אודותיו ובשונה מסגנון הקבורה היהודי המסורתי. רבים תהו על המצבה הפשוטה המציינת את קברה של דמות חשובה כל כך של חוג המדינה. הסבר לכך מופיע בדברי חז"ל **אין עושין נפשות** [=מצבות] **לצדיקים, דבריהם הן הן זיכרונם** (תלמוד ירושלמי, מסכת שקלים, פ"ב ה). האם המצבה הפיזית היא מצבתו החשובה? נראה שמצבתו של הרצל, שנקבר בהר שנקרא על שמו, ושאת שמו נושאים רחובות רבים בארץ, כמו גם העיר הרצליה, היא מעלת ישראל אשר תיבנה ותגדל ותוף באהבת בניה-בוניה (מתוך המנשר לכבוד העלאת עצמות בנימין זאב הרצל).

עצמות יוסף הובאו לקבורה בארץ כנען בחלקת השדה שקנה יעקב: **וְאֶת-עַצְמוֹת יוֹסֵף אָשֵׁר-הָעָלוּ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם קָבְרוּ בְּשָׂכֵם, בַּחֲלֻקַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר קָנָה יַעֲקֹב מֵאֵת בְּנֵי-חָמוֹר אָבִי-שָׂכֵם בְּמִצְרַיִם, וְיִהְיֶה לְבְנֵי-יוֹסֵף לְנַחֲלָה (יהושע כד, לב).**
כמה אלפי שנים לאחר מכן, הועלו עצמותיו של מנהיג יהודי נוסף, על פי בקשתו, לארץ ישראל.

זמן קצר לאחר קום המדינה, הוקמה ועדה משותפת של גופים ציוניים, מממשלת ישראל והכנסת למימוש מטרה זו. לבסוף נבחרה ירושלים לקבורת הרצל, בהתבסס על סמליותה הרבה ועל הקביעה הפוליטית שהעיר הוכללה תחת ריבונות מדינת ישראל ומשמשת כביתה.

האתר שנבחר לקבורה היה על גבעה חשופה מרוחקת מהעיר, מחוץ לגבולותיה המוניציפאליים של ירושלים, ובכך רחוק ממחלוקת אפשרית. זאת ועוד, היותו של ההר שנבחר המקום הגבוה ביותר בירושלים המערבית אִפשר לכולם 'לראות' את חזמה המדינה, ולו עצמו 'להשקיף' בחזרה על כולם.

כשבוע לפני בוא הארון התפרסם 'חוק העלאת עצמותיו של הרצל' המתייחס לקיום צוואתו של הרצל. תחת הסעיף 'אחוזת קבר', נכתב **הממשלה תעמיד לרשות הקרן**

- אילו מנהיגים נוספים או דמויות מוכרות ביקשו להיקבר בארץ ישראל ובקשתם נענתה?
- אילו חזונות של אישים אחרים אתם מכירים? כיצד הם 'ממשיכים' אחרי מותם?